

GDPR4 CHILDRN

Henkilötietojen käsittely harrastustoiminnassa

Opas vanhemmille

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

European unionin
rahoittama

Sisällysluettelo

Tietosuoja selventävät kuvakkeet	2
Perustietoa vanhemmille lasten henkilötietojen käsittelystä	4
Miksi henkilötietojen kerääminen on tarpeellista?	5
Mistä voin varmistaa, mitä tietoja lapsestani tai perheestäni käsitellään?	7
Mitä teen, jos lapsestani kerätyissä tiedoissa on mielestäni virheitä?	9
Tietosuoja UKK vanhemmille	11
Minkälaisia tietoja lapsestani kerätään harrastustoiminnassa?	11
Kerätäänkö vanhemmista tietoja lapsen harrastustoiminnassa?	11
Miksi henkilötietoja kerätään?	11
Kuinka kauan minun ja alaikäisen lapseni tietoja säilytetään harrastustoimijan hallussa?	12
Mitä tietosuoja-oikeuksia lapsellani on ja voinko vanhempana käyttää niitä lapsen puolesta?	12
Saako harrastustoiminnassa lähettää sähköpostia siten, että kaikkien viestin saajien nimet näkyvät vastaanottajakentässä?	13
Saako henkilö, jolla on pääsy harrastustoimintaan osallistuvien osoitetietoihin antaa osoitteeni eteenpäin sitä kysyvälle?	13
Minkä ikäinen lapsi voi itse päättää omiin henkilötietoihinsa liittyvistä asioista?	14
Lapseni tietoja on luovutettu suoramarkkinointiin, saako näin tehdä?	14
Mitä tarkoitetaan lapsille suunnatulla tietoyhteiskunnan palvelulla?	15
Voinko vanhempana itse julkaista kuvia lapsestani ja hänen kavereistaan esimerkiksi Facebookissa?	16

Tietosuoja selventävät kuvakkeet

Oppaan osana esiintyy alla näkyviä kuvakkeita, joilla kerrotaan tietosuojaan liittyvistä asioista kuvallisessa muodossa.

Alla on esitelty kuvakkeet lyhyesti.

Lisätietoa löydät osoitteesta: [Kuvakkeet | Tietosuoja harrastuksissa](#).¹

TIETOSUOJA

Tietosuojalainsäädäntö määrittelee, miten henkilötietoja voidaan harrastustoiminnassa käsitellä. Rekisterinpitäjällä on mm. vastuu käsitellä henkilötietoja huolellisesti ja kertoa niiden käsittelystä läpinäkyvästi.

REKISTERINPITÄJÄ

Rekisterinpitäjänä toimii se taho, joka määrittelee, mihin tarkoituksiin henkilötietoja käsitellään. Harrastustoiminnassa henkilötietojen käsittelystä vastuussa oleva taho on lähtökohtaisesti henkilötietojen rekisterinpitäjä.

REKISTERÖITY

Rekisteröity on henkilö, jota henkilötieto koskee. Harrastustoiminnassa rekisteröity voi olla esimerkiksi harrastaja tai tämän huoltaja. Rekisteröidyillä on tietosuojaoikeuksia, kuten oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin.

LAPSEN TIEDOT

Lasten henkilötietoja on suojattava erityisen hyvin, ja lasten henkilötietojen käsittelystä tulisi kertoa lapsille sopivalla kielellä.

¹ <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/materiaalipankki/kuvakkeet/>

**SENSITIIVINEN
DATA**

Erityisiä eli arkaluontoisia henkilötietoja ovat mm. terveystiedot ja tiedot, josta ilmenee henkilön etninen alkuperä tai uskonnollinen vakaumus.

**TIETOTURVA-
LOUKKAUS**

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jonka seurauksena henkilötietoja esimerkiksi tuhoutuu, häviää tai niihin pääsee käsiksi taho, jolla ei ole tietojen käsittelyoikeutta.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

**European unionin
rahoittama**

Perustietoa vanhemmille lasten henkilötietojen käsittelystä

Tietosuojaja on jokaisen perusoikeus. Lapset ja nuoret eivät välttämättä ole tietoisia siitä, miten heidän henkilötietojaan käsitellään harrastustoiminnassa. Lapset eivät omaksu tietosuojaan liittyviä tietoja ja taitoja itsestään. Siksi vanhemmilla on tärkeä rooli lasten ja nuorten kasvattamisessa kohti henkilötietojen käsittelyyn liittyvien asioiden itsenäistä hallitsemista.

Lapsesi on aloittanut syksyn tullen uuden harrastuksen. Olipa kyseessä sitten liikunta-, musiikki-, taide-, partio- tai jokin muu ryhmä, jonka toimintaan lapsesi tai nuoresi osallistuu, yhteistä niille kaikille on lapsen ja mahdollisesti myös hänen perheensä henkilötietojen käsittely harrastustoiminnan yhteydessä.

Monesti tätä asiaa ei tule ajateltua lapsen kyyditysten ja perheen kalenteriaikataulujen yhteensovittamista pohdittaessa. Tämän ohjeen tarkoituksena on kuitenkin muistuttaa mieliin perusasioita henkilötietojen käsittelystä tilanteessa, jossa asiasta mahdollisia kysymyksiä syntyy.

Muista

Harrastustoiminnassa käsitellään aina myös henkilötietoja.

Miksi henkilötietojen kerääminen on tarpeellista?

Harrastustoiminnassa henkilötietoja tarvitaan ja käytetään monissa asioissa. Melko itsestään selvää on, että toiminnan järjestäjän tulee tietää, minkä nimisiä henkilöitä järjestettyyn toimintaan osallistuu. Monesti on välttämätöntä tietää myös lapsen tai nuoren sekä hänen huoltajansa yhteystiedot. Usein yhteystietoja tarvitaan toiminnasta ja mahdollisista aikataulumuutoksista tiedottamiseen. Usein harrastuksesta menee, jos ei muuta, niin ainakin nimellinen maksu. Käytännössä yhteystietoja tarvitaan siis myös laskutuksen hoitamiseen. Yhteystiedot ovat tärkeitä olla harrastustoiminnan vetäjällä tiedossa myös mahdollisia yllättäviä, poikkeuksellisia tilanteita varten. Esimerkiksi jalkapalloseuralla tai partiossa metsässä vietetyn viikonlopun aikana voi tapahtua isompia tai pienempiä haavereita tai onnettomuuksia, joiden vuoksi toiminnan vetäjien tulee tietää, miten huoltajiin saadaan tarvittaessa yhteys.

Myös lapsen tai nuoren terveyteen liittyvien tietojen kerääminen voi joskus olla tarpeellista. Lapsellasi saattaa olla esimerkiksi vakava allergia tai jokin krooninen sairaus, jonka olemassaolosta ympärillä olevien aikuisten on syytä tietää oman lapsesi turvallisuuden vuoksi. Sen sijaan sellainen terveydentilaa koskeva tieto, jolla ei ole merkitystä harrastustoiminnassa, on tarpeeton tieto eikä tarvitse antaa. Harrastustoiminnan vetäjällä ei ole myöskään oikeutta käsitellä tarpeetonta tietoa.

Esimerkiksi kuvataidekoulun jatkaessa kesän jälkeen toimintaansa syksyllä, se ei tee mitään tiedolla, että lapsesi on sairastanut tuhkarokon alkukevästä, ennen kuin hän on edes osallistunut kuvataidekoulun toimintaan.

Harrastustoiminnan muodosta paljolti riippuu, mitä kaikkea tietoa toiminnanvetäjä tarvitsee vetäessään harrastustoimintaa. Voisi sanoa, että mitä vakavammin lapsi ja harrastustoiminnan järjestäjä suhtautuu harrastukseen ja siinä menestymiseen, sitä enemmän henkilötietoja käsitellään ja on tarpeen käsitellä harrastustoiminnan yhteydessä.

Muista

Tarvittavien henkilötietojen määrä riippuu lapsesi harrastuksesta.

Kuvataidekoululla, jossa lapsi käy kerran viikossa omaksi ilokseen, on tarve huomattavasti pienemmälle henkilötietomäärälle kuin urheiluseuralla, josta tehdään kilpamatkoja ehkä jopa ulkomaille asti. Jokainen ymmärtää, että matkojen ja kilpailutapahtumiin ilmoittautumisen yhteydessä on tarpeen käsitellä lapsen osallistumisen varmistamiseksi hyvinkin paljon enemmän henkilötietoja kuin mitä kuvataidekoulussa, jossa lapsi käy kerran viikossa.

Mistä voin varmistaa, mitä tietoja lapsestani tai perheestäni käsitellään?

Suomessakin sovellettava yleinen tietosuoja-asetus ja muu lainsäädäntö takaa sen, että sinulla vanhempana lähtökohtaisesti on oikeus saada tietosi, minkälaisia ja mitä henkilötietoja harrastustoiminnan järjestäjällä on perheestäsi hallussa.

Voit pyytää harrastustoiminnan järjestäjältä selvitystä siitä, minkälaisia henkilötietoja ja millä perusteella harrastustoimija käsittelee ja kenellä kaikilla on pääsy tietoihin tai luovuttaako järjestäjä henkilötietoja eteenpäin kolmansille osapuolille. Lähtökohtaisesti tämän tiedon tulisi olla saatavilla esimerkiksi harrastustoimijan verkkosivuilta ilman erillisen selvityksen pyytämistäkin. Sen sijaan, jos haluat tietää, mitä nimenomaisia tietoja juuri sinun lapsestasi on tallennettu, sinun tulee tehdä asiasta pyyntö harrastustoiminnan järjestäjälle. Mielessä kannattaa tällöin pitää, että sinunkin tietosi on tallennettu yleensä lapsesi tietojen alle. Tämä tarkoittaa, että pyyntö tulee kohdistaa nimenomaan lapsen tietoihin.

Alaikäisen vanhempana on kuitenkin hyvä pitää mielessä muutamia asioita tehdessään pyynnön. Ensimmäiseksi tulee muistaa, että pelkkä vanhemmuus ei yleensä riittää lapsen edustamiseen, vaan vanhemman tulisi olla myös lapsensa huoltaja. Kuten muissakin elämän osa-alueissa, lapsen itsemääräämisoikeus kasvaa iän lisääntyessä. Tämä puolestaan näkyy siinä, että et välttämättä lapsesi ollessa 16-vuotias, saa hänestä kaikkea sitä tietoa kuin mihin sinulla olisi ollut oikeus hänen ollessaan 6-vuotias.

Muista

Pelkkä vanhemmuus ei aina riitä, jotta voisit saada kaikki lastasi koskevat tiedot.

Tämä johtuu siitä, että iän mukana lapsen oikeus määrätä itse omien tietojensa käsittelystä ja luovuttamisesta kasvaa. Lapsen ollessa pieni hänen huoltajansa käytännössä edustavat lasta ja hoitavat kaikkia hänen asioitaan. Tämä koskee myös henkilötietojen käsittelyä. Jossakin vaiheessa lapsi kuitenkin saavuttaa sellaisen kypsyyden tason, että katsotaan hänen olevan kykenevä itse hoitamaan asioitaan ja päättämään muun muassa siitä, onko huoltajalla oikeus edustaa häntä kaikissa henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa, vai onko tilanteita, joissa hän voi todeta, että vanhemmalla ei esimerkiksi ole oikeutta saada kaikkia häntä itseään koskevia henkilötietoja.

Lainsäädäntö ei tunne tiettyä ikärajaa sille, koska lapsi on riittävän kypsä päättämään yksin omien henkilötietojensa käsittelystä. Selvää on, että täysi-ikäistyminen saa aikaan sen, että vanhemmalla ei ole pääsyä lasta koskeviin tietoihin, ellei hänellä ole jotakin erityistä perustetta siihen. Tällainen erityinen peruste voisi olla lapsen antama suostumus tai esimerkiksi edunvalvojamääräys täysi-ikäiselle henkilölle.

Alaikäisellä itsellään on kuitenkin käytössään yleisen tietosuojasetuksen mukaiset oikeudet käyttää niin sanottuja rekisteröidyn oikeuksia omassa asiassaan. Hän voi siis pyytää itse omien tietojensa tarkastusta ja oikaisua tai poistoa.

Mitä teen, jos lapsestani kerätyissä tiedoissa on mielestäni virheitä?

Kun olet saanut itsellesi lasta koskevat henkilötiedot tai ne on luovutettu lapselle itselleen, voit mahdollisesti huomata, että tiedoissa on virheitä. Saatat mahdollisesti myös kyseenalaistaa, onko tietoihin tallennettuna sellaisia asioita, joita harrastustoimijan ei ole ollut tarpeellista tallentaa. Saatat myös havaita, että tallennettuna on tietoa, joka tallennushetkellä on ollut tarpeellista, mutta se on ajan kuluessa menettänyt merkityksensä.

Yleensä tällaiset asiat saadaan korjattua hyvässä ymmärryksessä harrastustoimijan kanssa. Joskus saatat kuitenkin tarvita tietoa siitä, minkälaisia oikeuksia yleinen tietosuoja-asetus takaa sinulle ja lapsellesi. Toisaalta joskus voi olla myös niin, että toiminnanharjoittajalla on oikeus käsitellä lapsesi tietoja, vaikka sinä lapsesi huoltajana tai lapsi itse olisittekin asiasta eri mieltä.

Ennen virheiden havaitsemisesta olet todennäköisesti joutunut käyttämään niin sanottua oikeutta saada pääsy tietoihin, josta säädetään yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Lähtökohtaisesti sinun olisi tullut saada pyytämäsi tiedot kuukauden sisällä siitä, kun toiminnanharjoittaja on vastaanottanut pyyntösi tietojen tarkastamisesta.

Joka tapauksessa kuukauden kuluessa pyynnöstä sinun olisi tullut saada tieto siitä, jos sinulle tai lapsellesi ei tietoja pystytä toimittamaan kuukauden määräajassa, vaan toimitusaikaan on varattu lisäaikaa, joka on maksimissaan kaksi kuukautta. Käytännössä tiedot tulisi olla sinulla tai lapsellasi viimeistään kolmen kuukauden sisällä pyynnön esittämisestä.

Mahdollisen virheen tai epätarkkuuden havaitessasi voit tehdä oikaisu- tai poistopyynnön toiminnanharjoittajalle. Sinun tulee myös pyynnössäsi perustella, minkä tiedon haluat oikaistavaksi, poistettavaksi tai täydennettäväksi. Perustelujen laajuus liittyy korjattavan tiedon luonteeseen. Yksinkertaisimmillaan kyseessä on ehkä osoitteen päivitys, jonka virheellisyydestä kaikki osapuolet ovat yhtä mieltä. Tällöin perusteluja pyynnölle ei juurikaan ole tarvetta esittää. Todennäköisesti tällaisen asian korjaus onnistuukin puhelinsoitolla tai sähköpostiviestillä.

Sen sijaan on tietoja, joiden virheellisyydestä asiaan osallisilla on eri näkemys. Toisaalta voit pitää tärkeänä, että tietoihin lisätään jotakin, mitä ei kuitenkaan suostuta tekemään, koska toiminnanharjoittaja ei pidä lisäystä tarpeellisena ottaen huomioon harrastustoiminnan laatu.

Joskus voi myös olla, että sinä tai lapsesi haluatte poistettavaksi tiedon, jota harrastustoimijalla on oikeus käsitellä tai jota laki edellyttää sen käsittelevän.

Esimerkkinä voisi olla esimerkiksi henkilötunnuksen tallentaminen lapsen tietojen yhteyteen. Henkilötunnuksen käsittely vaatii perustellun syyn. On toimijoita, joilla ei ole perustetta henkilötunnuksen käsittelylle, mutta toisaalta joidenkin toimijoiden kohdalla toiminnassa sovellettava laki voi vaatia henkilötunnuksen tiedustelua ja tallentamista. Joka tapauksessa harrastustoimijan tulisi pystyä kertomaan sinulle tai lapsellesi, miksi tietoa on tarpeellista käsitellä.

Jos tietojen oikaisusta tai poistosta kieltäydytään, sinulla, jos edustat lastasi tai lapsellasi on oikeus saada kirjallinen perusteltu päätös siitä, miksi vaatimukseen ei ole suostuttu. Tämän jälkeen voit halutessasi saattaa kieltäytymispäätöksen tietosuojavaltuutetun toimiston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi. Tietosuojavaltuutetun toimivaltaan kuuluu ottaa kantaa tämän jälkeen siihen, onko toiminnanharjoittajan ratkaisu ollut oikea vai tulisiko sen suostua aiemmin esitettyihin vaatimuksiin.

Muista

Henkilötietojen käsittelystä harrastustoiminnassa löytyy lisätietoa hankkeen verkkosivuilta.

Tietosuojaan UKK vanhemmille

Minkälaisia tietoja lapsestani kerätään harrastustoiminnassa?

LAPSEN TIEDOT

Se, millaisia henkilötietoja kulloinkin lapsestasi tai nuolestasi on tarpeen kerätä, riippuu suuresti siitä, minkälaisesta harrastustoiminnasta on kysymys. Mikäli hän osallistuu osana harrastustaan yhteisille ulkomaanmatkoille tai hänelle hankitaan harrastustoiminnan vetäjän puolesta vakuutuksia tai lisensejä, tarvitsee henkilötietoja jo käsitellä melkoisen laajasti. Sen sijaan, jos hän osallistuu harrastustoimintaan, jossa kokoonnutaan kerran viikossa tunniksi yhteen, eikä toimintaa ole näiden viikoittaisten kokoontumisten lisäksi muutoin, tarve henkilötietojen keräämiselle on huomattavasti pienempi. Harrastustoiminnassa on lähtökohtaisesti tarpeen kerätä ainakin tieto lapsen tai nuoren nimestä ja yhteystiedoista, mutta tietynlaisessa harrastustoiminnassa tietoja voi olla tarpeen kerätä enemmän.

Kerätäänkö vanhemmista tietoja lapsen harrastustoiminnassa?

Usein on tarpeellista kerätä ainakin perustiedot lapsen tai nuoren vanhemman tiedoista. Perustiedot tarkoittavat sellaisia tietoja kuten nimi, puhelinnumero ja mahdollisesti osoitetieto ja sähköpostiosoite. Monesti harrastustoiminnassa on vähintäänkin nimellinen maksu siitä, että alaikäinen osallistuu toimintaan. Tällöin tarvitaan riittävät tiedot siitä, kenelle lasku lähetetään ja mihin osoitteeseen.

Miksi henkilötietoja kerätään?

REKISTERÖITY

Henkilötietoja kerätessä tulee aina ottaa huomioon, että niiden käsittelylle on oltava lainmukainen käsittelyperuste. Tämä tarkoittaa sitä, että mitään henkilötietoja ei tule kerätä ajatuksella, että tiedustellaan varmuuden vuoksi kaikkea mahdollista. On kuitenkin tietoja, joita harrastustoiminnassa on lain mukaan pakko kerätä toimintaan osallistuvista. Yhdistyslain mukaan esimerkiksi yhdistyksen jäsenistä on ylläpidettävä luetteloa, johon merkitään kunkin jäsenen täydellinen nimi ja kotipaikka. Mikäli lapsi tai

nuori liittyy harrastustoiminnan myötä yhdistykseen, on tällöin jo lainsäädännön perusteella kerättävä joitakin lasta tai nuorta koskevia henkilötietoja. Henkilötietojen kerääminen voi perustua myös esimerkiksi suostumukseen, jolloin harrastaja antaa henkilötietoja kerätessä suostumuksen niiden käsittelylle harrastustoiminnassa.

Kuinka kauan minun ja alaikäisen lapseni tietoja säilytetään harrastustoimijan hallussa?

Henkilötietoja saa säilyttää ainoastaan niin kauan, kuin niiden käsittely on tarpeellista. Tämä aika vaihtelee eri henkilötietojen osalta, joten aikarajaa, joka soveltuu kaikkiin henkilötietoihin on mahdotonta antaa. Esimerkkinä erilaisista säilytysajoista voi ottaa esimerkiksi lasta koskevan allergiatiedon säilyttämisen ja jäsenmaksut. Alaikäistä koskevan allergiatiedon säilyttämiselle lienee harvoin enää perustetta sen jälkeen, kun alaikäinen on lopettanut koko harrastustoiminnan. Sen sijaan jäsenmaksuihin liittyen tietoja on joskus tarpeen säilyttää vielä senkin jälkeen, kun lapsi tai nuori ei enää osallistu harrastustoimintaan. Maksujenkin osalta rekisterinpitäjänä toimivan harrastusseuran tulisi kuitenkin olla määritellyt, kuinka kauan se näitä tietoja säilyttää.

Mitä tietosuojaoikeuksia lapsellani on ja voinko vanhempana käyttää niitä lapsen puolesta?

LAPSEN TIEDOT

Meillä jokaisella, myös alaikäisillä lapsilla ja nuorilla, on useita tietosuojaoikeuksia. Lapsella ja nuorella on ensinnäkin oikeus saada tietoa muun muassa siitä, miksi hänen henkilötietojaan käsitellään, mihin tarkoituksiin ja kuinka kauan niitä säilytetään. Lapsi tai nuori voi kysyä harrastustoimijalta, mitä tietoja toimija hänestä käsittelee ja pyytää jäljennöksen tiedoista. Lapsi tai nuori voi myös pyytää, että harrastustoimija korjaa lapsen tai nuoren tiedoissa olevan virheen tai täydentää tietoja. Joissakin tilanteissa lapsi tai nuori voi myös pyytää, että jokin hänestä tallennettu tieto poistetaan, jos hän ei enää halua, että harrastusseura säilyttää sitä. Kaikissa tilanteissa tietojen poistaminen ei kuitenkaan ole mahdollista, jos harrastustoimijalla on lainmukainen peruste säilyttää tietoja.

Lähtökohtaisesti huoltaja tai lapsen edustaja voivat käyttää tietosuojaoikeuksia alaikäisen lapsen puolesta. On huomattava, että joissakin tilanteissa huoltajalla ei välttämättä ole oikeutta käyttää tietosuojaoikeuksia lapsen puolesta. Alaikäisellä on oikeus omiin tietoihinsa ja joissakin laeissa on säädetty, että alaikäinen voi rajoittaa huoltajiensa oikeutta saada tietoja. Iän karttuessa lapsi voi myös olla kykeneväinen

itse hoitamaan henkilötietojensa käsittelyyn liittyviä asioita, jolloin hänellä on oikeus kieltää vanhempia saamasta pääsyn hänen henkilötietoihinsa.

Mikäli lapsi tai nuori tai vanhempi tämän puolesta haluaa käyttää tietosuojaoikeuksia, on käännyttävä rekisterinpitäjän puoleen. Harrastustoiminnassa pyyntö käyttää tietosuojaoikeuksia tulee osoittaa harrastusseuralle tai -yhdistykselle, esimerkiksi ottamalla yhteyttä sen tietosuojavastaavaan tai muuhun yhteyshenkilöön.

Tarkempia tietoja siitä, milloin huoltaja voi käyttää lapsensa tietosuojaoikeuksia löytyy artikkelista: [Tietosuoja on alaikäisen perusoikeus | Tietosuoja harrastuksissa](#).²

Saako harrastustoiminnassa lähettää sähköpostia siten, että kaikkien viestin saajien nimet näkyvät vastaanottajakentässä?

Pääsääntöisesti ei saa. Sähköposti on lähetettävä siten, että osoitteet ovat piilokopiokentässä eivätkä näy muille jäsenille, ellei yhteystietojen näkymiseen ole erityistä syytä. Näin noudatetaan henkilötietojen käsittelyn minimoinnin periaatetta. On hyvä muistaa, että esimerkiksi jollakin sähköpostin vastaanottajista voi olla perusteltu syy siihen, miksi hän ei halua sähköpostiosoitteensa olevan kaikkien yleisessä tiedossa. Tällaisen syyn olemassaoloa viestin vastaanottaja ei välttämättä tiedä, eikä hänen ole tarvettakaan tietää. Valitettavia tilanteita ovat esimerkiksi tulehtuneet välit entisten puolisoitten välillä, jolloin ainakin toisella osapuolella on tarve pitää sähköpostiosoitteensa sellaisena, että entinen puoliso ei sinne voi lähettää viestejä. Toisena esimerkkinä voisi miettiä tilannetta, jossa henkilö on sellaisessa asemassa yhteiskunnassa, että jos yksityinen sähköposti olisi yleisesti saatavilla, se voisi täytyä tuntemattomien henkilöiden yhteydenotosta. Kolmantena voi ajatella myös sitä, että meillä kaikilla on oikeus omaan yksityisyytemme ja meidän kaikkien pitäisi itse voida vaikuttaa siihen, kenellä kaikilla on mahdollista saada meidän yhteystietomme.

Saako henkilö, jolla on pääsy harrastustoimintaan osallistuvien osoitetietoihin antaa osoitteeni eteenpäin sitä kysyvälle?

Ei saa. Henkilötietoja kerättyä täytyy määritellä, mihin tarkoituksiin niitä käsitellään. Harrastustoiminnassa käyttötarkoitus henkilötietojen käsittelylle ei voi olla se, että niitä luovutetaan eteenpäin henkilökohtaista käyttöä varten. Harrastustoiminnassa

² <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/tietosuoja-on-alaikaisen-perusoikeus-mita-se-tarhoittaa-kaytannossa/>

henkilötietoja saavat käsitellä vain sellaiset henkilöt, joiden työtehtävien hoitamiseksi se on tarpeen, eikä henkilötietoja saa luovuttaa sivullisille.

Minkä ikäinen lapsi voi itse päättää omiin henkilötietoihinsa liittyvistä asioista?

LAPSEN TIEDOT

Lähtökohtaisesti perusoikeudet, joihin tietosuojakin kuuluu, eivät ole riippuvaisia henkilön iästä. Lapsella ja nuorella on oikeus omiin henkilötietoihinsa ja oikeus käyttää tietosuojaoikeuksiaan itsenäisesti. Tietyn ikäinen lapsi tai nuori voi olla kykeneväinen esimerkiksi kieltämään vanhempia saamasta pääsyn hänen henkilötietoihinsa.

Toisaalta lapsen oikeuksiin kuuluu saada myös välttämätöntä suojelua ja huolenpitoa aikuisilta. Lapsen oikeuksien täysimääräinen toteutuminen siis edellyttää lapsen osallistumista korostavien oikeuksien ja lapsen suojelua turvaavien oikeuksien yhteensovittamista. Lapsen oikeuksien komitea on todennut, että mitä enemmän lapsi tietää ja mitä enemmän hänellä on kokemusta, sitä enemmän vanhemman on siirryttävä lasten määräämisestä ja ohjeistuksesta muistuttamiseen ja neuvontaan. Komitea on muistuttanut, että yksittäiset lapset saavuttavat tietyn kypsyyden eri aikoihin (Lapsen oikeuksien komitea, General comment No. 20 (2016) on the implementation of the rights of the child during adolescence).

Melko selvää on, ettei 6-vuotias lapsi todennäköisesti kykene itsenäisesti päättämään henkilötietoihinsa liittyvistä asioista, vaan vanhempi hoitaa lapsen asioita tämän puolesta, mutta sen sijaan 16-vuotias voi olla kykeneväinen päättämään asioistaan itsenäisesti. Toisaalta on huomattava, että myös 16-vuotiaalla lapsella voi olla tarve saada tukea vanhemmiltaan omien asioidensa hoitamiseen. Lapsen ja nuoren kanssa onkin hyvä keskustella siitä, kykeneekö hän itse päättämään henkilötietoihin liittyvistä asioistaan vai tarvitseeko hän vanhemman tukea esimerkiksi harrastukseen ilmoittautumisessa.

Lapseni tietoja on luovutettu suoramarkkinointiin, saako näin tehdä?

Sähköinen suoramarkkinointi tarkoittaa automatisoitujen soittojärjestelmien, telekopioiden, sähköposti-, teksti-, ääni- tai kuvaviestien avulla toteutettua suoramarkkinointia.

Harrastustoimijan täytyy varmistua ennen kuin se luovuttaa jäsentensä tietoja eteenpäin, että sillä on lainmukainen peruste henkilötietojen luovuttamiseen harrastustoimijan ulkopuoliselle taholle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jäsen

tai hänen huoltaja/huoltajansa ovat antaneet suostumuksen tietojen luovuttamiseen eteenpäin. Vaikka suostumus on alun perin annettu, se voidaan peruuttaa missä vaiheessa tahansa ottamalla yhteyttä harrastustoimijaan. Rekisteröidyllä on oikeus milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käyttöä suoramarkkinointitarkoituksiin, jolloin rekisterinpitäjän on varmistuttava siitä, ettei rekisteröidyn henkilötietoja enää käsitellä suoramarkkinointiin. Annetun suostumuksen peruuttamista ei tarvitse perustella, riittää, että ilmoittaa peruuttavansa tietojen luovuttamisen markkinointitarkoituksiin.

Suoramarkkinointia ja uutiskirjeet tulee erottaa toisistaan. Uutiskirjeen tarkkaa määritelmää ei ole säädetty laissa. Harrastustoimija saa lähettää esimerkiksi harrastajille uutiskirjeitä, jotka sisältävät asiakasviestintää. Asiakasviestintää on esimerkiksi sellainen viestintä, jossa asiakas saa tietoja valitseman palvelun tilanteesta, jatkuvuudesta tai muuttumisesta. Samaan viestiin ei kuitenkaan saa sisällyttää esimerkiksi mainosta. Suoramarkkinointia sisältävän uutiskirjeen lähettämiseen tarvitaan vastaanottajan suostumus.

Mitä tarkoitetaan lapsille suunnatulla tietoyhteiskunnan palvelulla?

Yleisessä tietosuojalainsäädännössä esiintyy useassa kohdassa sana tietoyhteiskunnan palvelu. Kyseiset palvelut on määritelty seuraavasti: ”Kaikki etäpalveluna sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavat palvelut, joista tavallisesti maksetaan korvaus.” Määritelmä koskee myös palveluita, joita vastaanottavat henkilöt eivät maksa niistä suoraan, vaan se koskee myös verkkopalveluita, joita rahoitetaan mainonnalla.

Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi sosiaaliset mediat, blogialustat, videosivustot, onlinepelit ja erilaiset pelisovellukset. Harrastustoiminnassa voidaan esimerkiksi käyttää erilaisia sovelluksia, joiden avulla nuori tai lapsi voi ilmoittautua osallistuvansa harjoituksiin tai viikonloppuleirille.

Tietosuojalainsäädännön mukaan alle 13-vuotias lapsi tarvitsee huoltajan suostumuksen tai valtuutuksen tietoyhteiskunnan palveluiden käyttöön, kuten esimerkiksi sosiaalisen median ja erilaisten sovellusten käyttöön. Lapsi voi kuitenkin käyttää neuvonta- ja tukipalveluja sekä ennalta ehkäiseviä palveluja ilman huoltajan suostumusta.

Henkilötietoja voidaan käsitellä tietoyhteiskunnan palveluissa joko annetun suostumuksen perusteella tai sillä perusteella, että henkilötietojen käsittely on tarpeen rekisteröidyn kanssa tehdyn sopimuksen täytäntöön panemiseksi, tai käsittelyn on oltava tarpeen sopimusta edeltävien toimenpiteiden toteuttamiseksi rekisteröidyn pyynnöstä.

Voinko vanhempana itse julkaista kuvia lapsestani ja hänen kavereistaan esimerkiksi Facebookissa?

Tietosuojalainsäädäntöä ei sovelleta yksinomaan henkilökohtaiseen tarkoitukseen tapahtuvassa henkilötietojen käsittelyssä. Esimerkiksi vanhemmalla, joka ei ole mukana harrastustoiminnassa valmentajan tai muun työntekijän roolissa, ei ole tietosuojalainsäädännön asettamia rekisterinpitäjän velvoitteita, jos hän vaikkapa julkaisee lapsestaan kuvan sosiaalisessa mediassa. Kuvien ja videoiden julkaisussa kannattaa käyttää kuitenkin harkintaa. Toisaalta on varmasti mukavaa ja monet kokevat hyväksi asiaksi sen, että saavat nähdäkseen kuvia sinun lapsestasi ja lapsesi kaverien vanhemmat voivat arvostaa sitä, jos eivät ole päässeet osallistumaan esimerkiksi johonkin peliin tai muuhun tapahtumaan, että joku on ladannut kuvia kaikkien nähtäväksi.

Voit lukea lisää valokuvien ja videoiden julkaisemisesta hankkeeseen kirjoitetusta artikkelista: [Alaikäinen ja valokuva | Tietosuoja harrastuksissa](#).³

³ <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/alaikainen-ja-valokuva-voivatko-vanhemmat-kayttaja-rajatonta-valtaa-kuvien-julkaisussa/>